

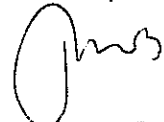
BPS

RZECZPOSPOLITA POLSKA
MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI

Warszawa, dnia 27 lipca 2006 r.

DL-P-II-0700-96/06

BH-T-0700-400/06

1.08.06

SEKRETARIAT
Biura Prac Senackich

wpłynęło dn. 1.08.06, zał.
nr. 5527, podpis. M.

KANCELARIA SENATU
BIURO PREZYDIALNE

wpłynęło dn. 31.07.06
nr. 450, podpis.

Pan

Bogdan Borusewicz

Marszałek Senatu

Rzeczypospolitej Polskiej

Pracownik Biura Marszałka,

Uprzejmie przekazuję na ręce Pana Marszałka odpowiedź w związku z oświadczeniem złożonym przez senatora Antoniego Motyczkę, dotyczącym rozważenia zmiany przepisów art. 80-86 k.r.o. w zakresie prawa mężczyzny do wytoczenia powództwa o unieważnienie uznania dziecka oraz roli prokuratora w tego typu sprawach.

Udzielając odpowiedzi na pytanie zawarte w oświadczeniu, uprzejmie wyjaśniam, co następuje.

Aktualnie obowiązujący Kodeks rodzinny i opiekuńczy został uchwalony ponad 40 lat temu. Jego rozwiązania dotyczące ustalenia pochodzenia dziecka od rodziców odwoływały się do rozwiązań przyjętych w Kodeksie rodzinnym z 1950 r. oraz uwzględniały stan wiedzy, ocen społecznych i zobowiązań międzynarodowych wywodzących się z lat 60 ubiegłego wieku.

Słuszny jest zatem pogląd, iż aktualnie są one niedostateczne. W doktrynie zwracano uwagę na konieczność zmiany omawianych przepisów Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego i oparcie żądania unieważnienia uznania wyłącznie na przesłance braku pokrewieństwa między uznającym mężczyzną a uznawanym dzieckiem.

Podnoszono, że powołany przepis art. 80 k.r.o. pozostaje w sprzeczności z art. 4 Europejskiej Konwencji o statusie prawnym dziecka pozamałżeńskiego sporządzonej w Strasburgu 15 października 1975 r. (Dz. U. z 1999 r. Nr 79, poz. 888).

Komisja Kodyfikacyjna Prawa Cywilnego działająca przy Ministrze Sprawiedliwości aktualnie przygotowała projekt nowelizacji Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego oraz innych ustaw.

Między innymi proponuje się zastąpienie dotychczasowej czynności prawnej uznania dziecka uznaniem ojcostwa. Jako zasadę przyjęto oparcie prawnego stosunku rodzicielskiego na rzeczywistym związku biologicznym pomiędzy dzieckiem a matką i ojcem.

Uznanie ojcostwa ma być „aktem wiedzy” obojga rodziców.

Konsekwencją traktowania uznania ojcostwa jako aktu wiedzy o pochodzeniu dziecka od określonych osób, współuczestniczących w czynnościach koniecznych do uznania ojcostwa, jest bezskuteczność uznania ojcostwa, jeżeli dziecko nie pochodzi od mężczyzny, który uznał ojcostwo.

Przyjęto odmienne niż dotychczas kryteria zdolności do uznania i wpływ na jego skuteczność osób trzecich. Przewidziano mechanizmy zwiększające prawdopodobieństwo uznania ojcostwa zgodnie z „prawdą genetyczną”.

W projekcie zakłada się, iż mężczyzna, który uznał ojcostwo, może wytoczyć powództwo o ustalenie bezskuteczności uznania w terminie sześciu miesięcy od dnia, w którym dowiedział się, że nie jest ojcem uznanego dziecka.

Obecnie, zgodnie z art. 80 k.r.o., mężczyzna, który dziecko uznał, może żądać unieważnienia uznania z powodu wady swego oświadczenia woli w ciągu roku od daty uznania, niezależnie od tego, kiedy powstała rzeczywista możliwość wykrycia wady lub powołania się na nią.

W przypadku uznania ojcostwa przed urodzeniem się dziecka już poczętego, bieg terminu, o którym wyżej mowa, nie może rozpocząć się przed urodzeniem dziecka.

Dodatkowo mężczyzna, który uznał ojcostwo, jest chroniony, gdy ze względu na stan psychiczny nie był w stanie należycie zadbać o ochronę własnych interesów.

Oдноśnie kwestii, dotyczącej roli prokuratora w sprawach o unieważnienie uznania dziecka należy zauważyć, co następuje.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego i piśmiennictwem prawniczym, wytoczenie powództwa przez prokuratora w sprawach o pochodzenie dziecka, rozpoznawanych w procesie (art. 86 k.r.o.) ma charakter samoistny.

Oznacza to, że prokurator nie jest związany stanowiskiem uprawnionych, ani nie występuje na ich rzecz.

Jednakże, jakkolwiek decyzja prokuratora co do wytoczenia powództwa ma charakter autonomiczny i nie podlega kontroli sądu, to powództwa prokuratora, wytoczone w trybie art. 86 k.r.o., podlegają ocenie sądu z punktu widzenia zgodności prawa realizowanego w powództwie z jego społecznym przeznaczeniem.

Autorzy projektu zachowali materialnoprawną podstawę powództw prokuratora wskazanych w art. 86 k.r.o.

Podkreślić jednakże należy, iż w związku z nowymi założeniami instytucji uznania ojcostwa, w wypadkach szczególnie uzasadnionych potrzebą ochrony interesów mężczyzny, który uznał ojcostwo, prokurator winien dążyć do ustalenia stanu cywilnego zgodnie z „prawdą genetyczną”.

Aktualnie projekt ustawy o zmianie ustaw Kodeks rodzinny i opiekuńczy, Kodeks postępowania cywilnego i Prawo o aktach stanu cywilnego, został przedstawiony do uzgodnień międzyresortowych.

2 wyjazdami pracownika,

z upoważnienia
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI
Beata Kempa
Beata Kempa
SEKRETARZ STANU